

АКАДЕМИК БОТИРХОН ВАЛИХЎЖАЕВ
ВА МУМТОЗ АДАБИЁТШУНОСЛИК

мавзусидаги илмий-амалий
анжуман материаллари

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
ШАРОФ РАШИДОВ НОМИДАГИ
САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

АКАДЕМИК БОТИРХОН ВАЛИХЎЖАЕВ
ВА МУМТОЗ АДАБИЁТШУНОСЛИК

*мавзусидаги илмий-амалий анжуман
материаллари
(Самарқанд, 20.05.2022 й)*

**ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ
ВАЗИРЛИГИ
ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI
ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ**

**ШАРОФ РАШИДОВ НОМИДАГИ
САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ**

**“АКАДЕМИК БОТИРХОН ВАЛИХЎЖАЕВ ВА
МУМТОЗ АДАБИЁТШУНОСЛИК”
мавзусидаги илмий-амалий анжуман
материаллари
(Самарқанд, 20.05.2022 й)**

Самарқанд – 2022

Соҳиба Умарова,
Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети,
Ўзбек адабиёти тарихи ва фольклор кафедраси доценти

СУЙИМА ҒАНИЕВА ИЛМИЙ ФАОЛИЯТИДАГИ АСОСИЙ МЕЗОНЛАР

Аннотация. Ушбу мақола Ўзбекистон Қаҳрамони, навоийшунос олима Суйима Ғаниева тадқиқот усуллари, хусусан, олиманинг тадқиқ мезонлари хусусида сўз юритилади.

Калит сўзлар: тадқиқ мезони, анъанавийлик, тадрижийлик, холислик, мунтазамлик.

Annotation. This article deals with the research methods of the Hero of Uzbekistan, Navoi scholar Suyima Ganieva, in particular, the research criteria of the scientist.

Key words: research criteria, traditionality, graduality, objectivity, regularity.

Дунё адабиётшунослиги тенденциялари, барча соҳаларда юз бераётган туб ўзгаришлар қаторида бадиий ижод маҳсули бўлган ҳодисаларни янги тадқиқот усуллари билан таҳлил этишга қаратилмоқда. Айни дамда, адабиётшунослик ривожини, мумтоз асарлар таҳлилида тарихийлик ва замонавийликни уйғунлаштиришга эришиш ҳамда муайян олим тадқиқот усуллари ва илмий-адабий фаолияти давомида белгилаган мезонларни ўрганиш орқали аниқ назарий хулосаларга келиш зарурияти сезилмоқда. Айниқса, дунё адабиётшунослигида турли мактаб вакиллари хос ижодий изланишларнинг янги босқичга кўтарилиши илмий мерос тадқиқи борасида ҳам ўзига хос ёндашувларни тақозо этмоқда.

Ҳар бир тадқиқотчининг ўзига хос профессионал чегараси, аниқроғи, касбий-илмий этикаси йиллар давомида шаклланиб боради. Шу билан бирга, илмий тадқиқот олиб борувчи билан ўрганаётган давр ёки ижодкор ўртасида мураккаб, тушунтириб бўлмас боғлиқлик бўлади. Навоийшунос Суйима Ғаниева адабиёт тарихини ўрганишни асосий мақсад қилгани ҳамда бу соҳада ўзига хос тадқиқот ёндашувларини танлаши олиманинг эътиқод, ҳурмат,

ғурур каби ҳислатлари билан боғланади. С. Ғаниева мумтоз адабиёт тарихи тадқиқига ёндашув мезонларининг биринчи ва олима илмий-адабий қарашларини яққол намоён этадиган – анъанавийликни ўрганиш, яъни Шарқ адабиёти бошқа халқлар адабий меросидан ўзининг тарихий шаклланиш жараёни ва ўта поэтик бадиийликка бойлиги билан ажралишига аҳамият қаратиш ҳамда шу мезон асосида ўзининг илмий қарашларини баён этиш бўлади. Суйима Ғаниева мумтоз ғазаллар шакли ва мазмуни жиҳатидан ягона бирликни ҳосил қилган ижод маҳсули эканлигига аҳамият қаратган.

Олима Шарқда назира боғлаш, татаббуъ ёзиш каби анъаналар ва узвийликка эътибор қаратар экан, хусусан, “Лисон ут-тайр” асарининг Навоий томонидан ижодий қайта яратилишига бўлган турли хил қарашларга шундай ўринли жавоб беради: “Навоийнинг ўз асарини “Мантиқут-тайр”га жавобан, назира тарзида ёзгани ҳақидаги эътирофини адабий анъанага риоя қилиш мазмунида тушуниш тўғрироқ бўлади. Зероки, асар оригиналлик даражасига кўтарилган. Бу ҳол, ўз навбатида, ўша даврларда назира боғлаш масаласига бениҳоя кенг ва анчайин чуқур маънода ёндашилганидан далолат беради. Демак, “Лисон ут-тайр” достони кўчирма асар эмас, балки буюк устозлар мактабида ўқиш, уларнинг асарларидан зақланиш таъсирида ёзилган асар ҳисобланади” [Ғаниева С., 1984: 6].

Айнан биз олиманинг “буюк устозлар мактабида ўқиш”, деган фикрига эътибор қаратамиз. Олима бу билан назира боғлаш нафақат мавзуни такрорлаш, балки ўқиш, ўрганиш ҳам эканлигини айтмоқчи бўлади. Бу масалага кенгроқ ёндашган адабиётшунос Султонмурод Олимов ёзади: “XX асрнинг 20-йилларида йирик шарқшунос Е.Э.Бертельс Навоийнинг тенг ҳуқуқли оригинал шоир эканини илман исботлаб кўрсатиш учун айнан “Лисон ут-тайр”ни танлагани бежиз эмас эди. Бу билан олим, ҳатто, Навоийнинг олти достони орасидаги таъсир этаётган асарга нисбатан энг яқини ҳисобланган “Лисон ут-тайр” ҳам мустақил ижод намунаси бўлган оҳорий бадиий ижод намунаси, демоқчи бўлган. Бироқ бундан қарийб бир аср илгари ёзилган мазкур тадқиқотда муаллифнинг мақсади кўпроқ Аттор ва Фоний асарлари ўртасидаги фарқ-тафовутларни бўрттириб кўрсатишдан иборат бўлиб қолган. Адабиётшунослик, жумладан, таржимашуносликнинг эндиги вазифаси эса Аттор ва Фоний

достонлари ўртасидаги ялпи вобасталикни тўла-тўқис, яъни ҳар тарафлама очиб беришдан иборат бўлиши лозим” [Олимов С.,: 3]. Албатта, Навоий ва унинг салафлари ўртасида вобасталик, уйғунлик ҳодисасини ўрганиш орқали шоирнинг маҳоратини тўла очиб бериш мумкин бўлади.

Суйима Ғаниевага хос бўлган **иккинчи мезон** – бадий асарлар нашридаги хато, камчиликларни тузатишга **холислик** асосида ёндашишдир. С.Ғаниева илмий фаолияти давомида учраган баъзи ноаниқликларни тузатиш ва бартараф этишни лозим деб топади. Масалан: Ҳувайдонинг “Сабо, еткур саломимни қади сарви равонимға” олти байтли, ҳазажи мусаммани солим баҳридаги ғазал бешинчи байти биринчи нашрида:

Они дарди фироқи ўлгунча мандин жудо бўлмас,

Тирилмас жисмима ондек тамоми устухонимға [Ҳувайдо, 1961:7] – шаклида ёзилган, кейинги нашрда олима томонидан байтдаги хатонинг тузатилиши шоир мақсадини аниқ очади. Яъни:

Они дарди фироқи ўлгунча мандин жудо бўлмас,

Таралмиш жисмима жондек тамоми устухонимға [Ҳувайдо, 2009: 8].

Олиманинг холислик мезони жиҳатидан қарашлари унинг ҳавола ва изоҳларида ҳам кўринади. Олима бирор ижодкор биографиясига оид маълумот берганида айти шу шахсга бошқа асарларда қандай муносабат билдирилганини айнан келтириб ўтади. Масалан, “Мажолис ун-нафоис”нинг еттинчи мажлисидаги Фаридун Ҳусайн Мирзо фикрасида ўқиймиз: “Фаридун Ҳусайн Мирзо – Фаридун ҳасаблиқ ва Ҳусайн насаблиқ. Зоти таъзим ва виқорлиқ ва хулқи адаб ва хурмат шиорлиқ, ёй кучида ягона ва ўқ отарда замона аҳлига нишона. Тоат ва тақвийға мойил. Зикр ва тиловатқа машғул йигитдур. Хуб таъби ва мулойим зеҳни бор. Бу матлаъ анингдурким:

Гарчи дар кўи ту помоли жафо гардидам,

Ба худо гар сари мўе зи вафо гардидам.

Бу туркча матлаъ ҳам анингдурким:

Эй сабо, еткур манга сарви равонимдин хабар,

Раҳм этиб бергил манга ороми жонимдин хабар [Алишер Навоий, 1997:1]”.

Гарчи Навоий бу темурийзодани алқаб, унинг яхши сифатларига кўпроқ эътибор қаратган бўлса-да, С. Ғаниева “Бобурнома”га таяниб унинг ожиз жиҳатларини ҳам холисона

ёритиб беради: “Фаридун Ҳусайн Мирзо – Ҳусайн Бойқаронинг ўғли. Бу шаҳзода ҳақида Бобур ёзади: “Ёйни яхши тортиб, ўқни яхши отар эди. Камон гуруҳасин дерларким, 40 ботмон экандур. Ўзи хейли мардона эди, вали ферузжанг эмас эди. Ҳар ердаким, урушти, мағлуб бўлди”. Фаридун Ҳусайн мирзо Шайбонийга қарши жанглардан бирида ҳалок бўлган” [Алишер Навоий, 1997:1]”.

Олима илмий ишларига хос **учинчи мезон** – маълумотларни йиғиш, бирор ижодкор ҳаёти, ижодини ёритиш, яъни **тизимлилик** ҳисобланади. Айнан “Адабиёт тарихи” китоби миллатимиз тарихини акс эттирадиган муҳим ҳужжат бўлганидан бу жараён олимдан жуда катта масъулият ва мажбурият талаб этади. С. Ғаниева “Ўзбек адабиёти тарихи” китоби учун тайёрлаган материаллари мавжуд мезонлар асосида тизимли равишда қисқа, аниқ баён этилган.

Суйима Ғаниева илмий фаолияти яққол кўзга ташланадиган яна бир мезон – **далилийлик, тасдиқ** келтириш бўлади. Олима мумтоз адабиётимиз вакиллари ҳаёти ва ижодини ёритишда кўплаб манбаларга мурожаат этганлиги кўзга ташланади. Масалан, Суйима Ғаниева “Навоийнинг “ёри азиз”и” [Ғаниева С., 2007:4] номли мақоласида XV аср иккинчи ярми Ҳирот адабий муҳитида нуфузли шахс, шоир Аҳмад Суҳайлий ҳақидаги мулоҳазаларини дастлаб Давлатшоҳ Самарқандийнинг “Тазкират уш-шуаро” асарида Суҳайлийга берилган қуйидаги таърифни келтиришдан бошлайди:

**“Хотамаш кори жаҳоний бидеҳи рост кунад,
Қаламаш ганжи маоний бидеҳи афсонад.**

(Яъни: Муҳрига жаҳон ишларини топширсанг, тўғрилайди, Қаламига маънолар хазинасини берсанг, сочади)” [Ғаниева С., 2007:4].

Олима мақоласидаги иккинчи манба – Б. Валихўжаевнинг Суҳайлий ижодига оид мақоласи бўлади. Учинчи манба бевосита – Навоийнинг “Мажолис ун-нафоис”, “Лайли ва Мажнун”, “Соқийнома” каби асарларида Шайхим Суҳайлийнинг тилга олиниши бўлади. Тўртинчи манба эса Камолиддин Ҳусайн Воиз Кошифий томонидан “Калила ва Димна” асари таржима қилиниб, Шайхим Суҳайлийга бағишлаб, “Анвори Суҳайлий” деб номланганлиги бўлади. Бешинчи манба Сом Мирзонинг “Тухфаи Сомий” тазкирасида “Амир Шайх Низомиддин ал-машхур Суҳайлий туркий насабли бу шоирнинг истеъдоди – таъби яхши,

идроки ўшал уфқ юлдузидек порлоқ”, – дея таъриф қилинишига аҳамият қаратиш бўлади. Мақолада келтирилган олтинчи манба бу Захириддин Муҳаммад Бобурнинг “Бобурнома”сида Хусайн Бойқаро умароси сирасида келтирилаган маълумот, еттинчи манба сифатида олима Хондамирнинг “Макорим ул-ахлоқ” асарида Навоий ва Шайхим Сухайлийлар томонидан бир хил байт – таворуд бўлганлиги ҳақидаги воқеани келтириши бўлади. Охирида олима мақоласини шундай яқунлайди: “Навоийнинг ёри азизи, “Мажолис ун-нафоис”да Ҳазрати Маҳдуми Нуран, Шайх ул-ислом Абдурахмон Жомийдан сўнг ёдга олинган. Шайхим Сухайлий яхши дўст, яхши инсон, истеъдодли зуллисонайн шоир, саховатли ҳомий, ибратли давлат арбоби бўлган. Шояд, унинг она тили туркийда тадвин қилинган девони топилса, деб умид қиламиз” [Ғаниева С., 2007:4]. Кўринадики, олима Шайхим Сухайлий ҳақида энг асосли манбаларни келтириш орқали бу шахснинг ўз даврида машҳур бўлганлигини далилий кўрсатади ва натижада Шайхим Сухайлий ҳақидаги тасаввур кенгаяди.

Мумтоз адабиётшуносликда ўз фикрини тасдиқлаш мақсадида манбаларга таяниш ва улардан иқтибослар олиш кўп учраганидек, олима тадқиқотларида ҳам далиллаш асосий мезонлардан ҳисобланган. Жумладан, олима “Бобурнинг эътиқоди ва ирфоний қарашлари” [Ғаниева С., 2007:5] номли мақоласида фикрини қатор далилий манбалар асосида мустаҳкамлайди. Олима Бобурнинг ирфоний қарашларини унинг шеърляти, “Бобурнома”, “Аруз рисоласи”, “Мубаййин” каби асарлари, мактублари, ҳатто чиқарган фармонларида акс этишини келтиради. Жумладан, олима шундай ёзади: “1528 йили Гувалёрда Бобур оғир иситмалаб қолади. Бир ойу қирқ кун бу хасталиқдан қутулиш ниятида “Волидия” асари таржимасини бошлайди ва таржимани тугатмасданок хасталиқ чекинади” [Ғаниева С., 2007:5].

Олима Бобурнинг эътиқоди кучли бўлган, деган фикрни эса Бобурнинг асарларидан ташқари Гулбаданбегим, Мутрибий кабилар ёзган воқеаларга асосланиб ёритиб беради. Олима манба билан ишлаш асосида бобурийлар, хусусан, шахзода Шох Жаҳоннинг тўнғич ўғли Муҳаммад Доро Шукуҳ томонидан Бобур анъаналари давом эттиргани, унинг орифона асарлар ёзгани, Бобур таржима ишларини ҳам давом эттиргани ҳамда Муҳаммад Доро Шукуҳ томонидан ёзилган 10 та тасаввуф мавзусидаги асарларига ҳам тўхталади. Асосийси, Суйима Ғаниева тадқиқотларида

келтириладиган кўпдан кўп манбалар фақат фикрни тасдиқлаш ёки ҳамфикрни кўрсатиш учун эмас, балки кейинги илмий ишларга туртки, илмий янгиликларга манба вазифани ҳам бажаради.

Адабиётшунос Б.Каримов ёзганидек, “бугунги ўзбек адабиётшунослиги Шарқ адабиётшунослиги тарихидаги адабий мезонлар билан жаҳон илм-фанидаги самарали усулларни уйғунлаштирган – синтез қилган ҳолда тараққий этиши мумкин”. Ўзбек адабиётшунослари яратган илмий мактаб фаолиятини ўрганиш ҳозирги тадқиқ жараёнларининг кенг ёндашувлар асосида амалга ошишида муҳим ҳисобланади.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Алишер Навоий. Мажолис ун-нафоис. Мукаммал асарлар тўплами. 13-жилд. – Т.: Фан. – Б. 170-171.
2. Алишер Навоий. Мажолис ун-нафоис. Мукаммал асарлар тўплами. 13 жилд. – Т.: Фан. – Б. 279.
3. Олимов С. Таржимавийлик ва назиравийлик. <https://jahonadabiyoti.uz/2018/04/26/>
4. Ғаниева С. Навоийнинг “ёри азиз”и // Ўзбекистон адабиёти ва санъати, 2007. – № 36. – Б. 4.
5. Ғаниева С. Бобурнинг эътиқоди ва ирфоний қарашлари // Имом ал-Бухорий сабоқлари, 2006. – № 9. – Б. 21-23.
6. Ғаниева С. Қуш тили ишорати билан. Сўзбоши. Лисон ут-тайр. – Т.: Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти, 1984. – Б. 5.
7. Ҳувайдо. Девон. Роҳати дил. – Т.: Ўздавадабийнашр, 1961. – Б. 14.
8. Ҳувайдо. Кўнгил дарди. Нашрга тайёрловчи ва сўзбоши муаллифи С.Ғаниева. – Т.: “MERIYUS”, 2009. – Б. 42.

МУНДАРИЖА

УСТОЗНИ ЁД ЭТИБ

Рустам Халмуродов.	Валийсифат олим эди.....	4
М.Муҳиддинов.	Илмга баҳшида умр.....	7
Ҳ.Умуров.	Қалб ҳарорати беназир домлам.....	17
Ш.Сироҷиддинов.	Хоксорлик тимсоли.....	21
Ҳ.Ҳомидий.	Жабҳалар туташуви.....	27
Ж.Элтазаров.	Улуғ алломани ёдлаб.....	31
Э.Мусурманов.	Видолашув дуоси ёхуд маънавий ота.	38

АКАДЕМИК Б.Н.ВАЛИХЎЖАЕВ ИЛМИЙ МЕРОСИНИНГ ЎЗБЕК АДАБИЁТШУНОСЛИГИДА ТУТГАН ЎРНИ

Ж.Ҳамроев.	Айнишиноси донишманд ва моҳиятбин.....	46
Д.Салоҳий.	Академик Ботирхон Валихўжаев илмий фаолияти тамойиллари ва тадқиқотлари майдони	53
Ш.Ахмедова.	Ўзбек адабиётшунослиги тарихининг билимдони	62
И.Сулаймонов.	Бобур Самарқанд ҳақида	66
Н.Eshonqulov.	V.Valixo`Jayev nuktadonligining ayrim Jihatlarini xususida.....	70
Б.Муҳиддинова.	Хожа Аҳрори Вали – Васлий Самарқандий ва Ботирхон Валихўжаев нигоҳида.....	76
Муҳитдинова Н.	Қутби замон.....	81
М.Абдуллаева.	Ботурхон валихўжаев – адабий таълим тадқиқотчиси	85
G.Rahimova.	Murshidi komil tarixi akademik Boturxon Valixo`jaev talqinida	90
М.Хасанова.	Адабий-танқидий қарашлар таракқиёти Тарихининг билимдони	94
У.Қараев.	Адабий меросни тадқиқ қилиш анъаналари	101
Д.Мамарасулов.	Самарқанд давлат университетининг иккинчи жаҳон уруши йилларидаги фаолияти тарихидан	107
Д.Назарова.	Самарқанднинг илмий виждони	115
Н.Шарипова, М. Муҳаммадиева, М. Камолова.	“Хамса” мунаққиди	119
Отаёрова У.	Асарлари билан барҳаёт олим.....	125

ФИЛОЛОГИК ТАЪЛИМ ТАРИХИ МУАММОЛАРИ

M.Davronova. Sh.Xolmirzayev hikoyalarida bola ruhiyati tasviri ..	130
Д.Олимова. Сулаймон Боқирғоний ижодининг Тасаввуфий моҳияти.....	137
Г.Соатова. “Маориф ва ўқитғувчи” журналидаги насрий асарларда давр воқелигининг бадиий талқини (1925-1929-йиллардаги сонлари асосида)	144
S.Suyunova. Munavvar Qori Abdurashidxonovning adabiyotga oid Qarashlari	151
M.Sobirova. Xojaning “Miftoh ul-adl” va “Gulzor” asarlaridagi hikoyatlar tahlili	156
D.Rahmatova. Alisher Navoiyning “Tarixi anbiyo va Hukamo” hamda Musoning “Ibtido” kitobi qiyosiy tahlili	160
Xakimova K. Munozara janri: kelib chiqishi, o’ziga xos xususiyatlari	164
Z.Suvonqulova. “Savodi ta’lim” asarining qo‘lyozma va nashriy matnlaridagi tafovutlar	168
D.Usmanova. Abdulla oripov she’riyatining badiiyati	172
A.Акрамова. Образ человека в зеркале русских фразеологических единиц и фольклоре.....	176
A.Mahmudov. O‘zbek matnshunosligida erishilgan yutuqlar	183

ЎЗБЕК АДАБИЁТИ ТАРИХИ ВА АДАБИЙ ТАЪСИР МАСАЛАЛАРИ

M.Қ.Муҳиддинов. Алишер Навоий ижодида ишқ талқини	188
Султонмурод Олим. Навоий ғазалиёти ва “Лисон ут-тайр”: Ишқ моҳияти	195
Э.Очилов. Мирий ижодида Навоий анъаналари	208
Б.Файзуллоев. Адабий таъсир ва ижодий ўзига хослик	214
У.Қобилов. Малаклар олами тавсифи ва уларнинг Алишер Навоий шеърлятидаги рамзий ифодалари	223
A.Nasirov, Z.Rahimov. Tarix haqiqati va Hoja Ahrori Valiy siy mosi	229
Г.Холикулова. Бобурийзода ижодкор Ҳумоюн Мирзо ва унинг адабий мероси	234
Фаррухбек Олим. Навоий ҳолатларида ифода, зуллисонайлик ва кўптиллик	240
С.Умарова. Суйима Ғаниева илмий фаолиятидаги асосий мезонлар	247
Ш.Қаҳҳорова. Шайхул-машойих Хожа Убайдуллоҳ Аҳрор	

Вали суҳбатлари ва Алишер Навоий Фано талқинига алоқадор ёрдамчи тимсоллар олами	254
Ш.Қораев. Шайхул-машойих Хожа Убайдуллоҳ Аҳрор Вали суҳбатлари ва Алишер Навоий (Ботирхон Валихўжаевнинг “Хожа Аҳрор тарихи” китоби маълумотлари асосида)	259
Sh.Azimjonova. XX asr adabiyotshunosligining zakiy sinchisi	266
A.Раззоқов. Алишер Навоий шеърлятида “Бут” рамзининг Ирфоний моҳияти	270
Н. Жўраева. Ҳотифий ижодида Низомий анъаналари	277
R.G`oyibboyeva. Alisher Navoiy o`z davrining buyuk olimi	284
T.Dusanova. “Махбуб ул-қулуб” назмиётида Навоийнинг қофия ва радиф қўллаш маҳорати	289
Г.Тешаева. Адабий параллел: Навоий ва Аттот	297
Sh.Muradova. “Farhod va Shirin” dostonidagi Shirin va Mehinbonu timsollarining tarixiy va badiiy taraqqiyoti	303
M.Hoshimova. Muhammad Alixon ijodining o`ziga xos xususiyatlari	309
F.Umurova. Bobur lirikasini o`rganilish tarixi	313
D.Boyoqova. “Tarixi anbiyo va hukamo” asarida payg`ambarlar haqidagi qissalarning tahlili	318
M.Nuritdinova. Bobur armonlarining armoni	326
H.Nazarova. “Hayrat ul-abror” dostonida gavdalangan chin so`fiylar siyмосi	322
M.Fayzullayev. Faxriyor she`riyatida metaforik talqinlar	336
G.Abdurashidova. “Qisasi rabg`uziy”dagi she`riy parchalar haqida	339
Jamol Kamol she`rlarida rangin tuyg`ular: Ruhiyat ifodasi	346
Q.Sulaymonov. “Boburnoma” asarida Husayn Boyqaro tasviri	348
T.Quljanova. Rabg`u`ziyning “Qisas ul-anbiyo” asarida latifa janrining o`ziga xosligi	351
F.Abdukovulov. Fitratning adabiy faoliyati	355
D.Azizova. Xalq og`zaki ijodi va realizmning ilk bosqichlarida manfaatli nikoh motivi	360
Kushakova Sh. Alisher Navoiy ijodida iltizom san`ati badiiyati ...	367
G.Avg`onova. Mumtoz adabiyotda janrlar taraqqiyoti	371

АДАБИЙ МАТНШУНОСЛИК: НАШР, ИЛМИЙ ТАҲЛИЛ ВА ТАЛҚИН

Ж.Жўраев. Абдулла Гулшанийнинг Самарқанд ва

Самарқандликларга бағишланган муаммо шеъри ҳақида	377
Sh.Nuriddinov Komil Xorazmiy devoni: asliyat va nashrlardagi matniy tafovutlar	382
H.Eshonqulov., Nabijonov M. Mahmud Ali Kadariyning “Najh ul-farodis” asari – noyob mumtoz adabiy manba	394
J.Oripov. Durbek “Yusuf va Zulayho” dostonining Hazora nusxasi Haqida ayrim mulohazalar	399
S.Tohirov. “Hayrat ul-abror” dostonidagi “avvaig’i na’t” sharhlari haqida ayrim mulohazalar	403
O. Алимов “хамсат ул-мутаҳаййирин”нинг Туркия ва Афғонистон нашрлари ва уларнинг қисқача матний таҳлили	412
M.Махмадшоев. Воспевание человеческой добродетели в поэзии соиба табрези	422
H.Ашурова Бадий адабиётда аёл образи талқинлари	427
Ф.Темиров. Садриддин Айнийнинг Самарқандда илм-фан ва маданиятни ривожлантиришга қўшган ҳиссаси	431

МУМТОЗ АСАРЛАР ТИЛИ ВА УСЛУБИ, ЎЗБЕК ТИЛИ ТАРИХИ МУАММОЛАРИ

X.Бердиев, С.Бердиев. Қофиянинг фонетик таркиби ва лингвопоэтик хусусиятлари (“Девону луғотит турк” материаллари асосида)	437
F.Nurmanov. Alisher navoiy tilidagi fonetik hodisalar	440
I.O‘razova. XIV asrning II yarmiga oid manbalarda qo‘llangan gap qolipli frazeologizmlarning grammatik xususiyatlari	444